

OBSAH

Předmluva k českému vydání

PŘEDMĚT MARXISTICKÉ DIALEKTICKÉ LOGIKY A JEHO ODLIŠNOST OD PŘEDMĚTU FORMÁLNÍ LOGIKY (B. M. Kedrov)

1. VZTAH DIALEKTIKY K RŮZNÝM DRUHŮM LOGIKY	11
a) Dialektika jako logika. Dialektika a dialektická logika	12
b) Dialektika a formální logika. Dialektika a matematická logika	16
c) Vzájemný vztah dialektiky, logiky a matematiky v soudobé klasifikaci věd	27
2. PŘEDMĚT LOGIKY A JEHO RŮZNÁ POJETÍ	34
a) Otázka pravdy jako základní otázka logiky	35
b) Forma a obsah myšlení. Abstraktní a konkrétní logika	41
c) Obor platnosti dialektické logiky	50
3. GNOSEOLOGICKÉ OTÁZKY LOGIKY	60
a) Požadavek objektivnosti. Nepřípustnost subjektivní libovůle	60
b) Praxe jako kritérium pravdy v logice	66
c) Formálně logické myšlení jako nutný předpoklad dialektického myšlení	72

ZÁKONY MARXISTICKÉ DIALEKTICKÉ LOGIKY A JEJICH VZTAH K ZÁKONŮM FORMÁLNÍ LOGIKY (B. M. Kedrov)

1. ZÁKLADNÍ ZÁKON MYŠLENÍ A DVĚ FORMY JEHO VYJÁDRĚNÍ	81
a) O základním zákonu myšlení	82

b) Zákon totožnosti — speciální forma základního zákona	84
c) Obecná forma základního zákona. Zákon rozporu	96
2. ZÁKON VYLOUČENÉHO TŘETÍHO A JEHO ANTIPOD	115
a) Zákon vyloučeného třetího	115
b) Zákon zahrnutí třetího jakožto zákon vyřešení rozporů určitého typu (speciální forma)	121
c) Zákon zahrnutí třetího jakožto obecné vyjádření jednoty protikladů (obecná forma)	129
3. ZÁKON DŮVODU. VZÁJEMNÝ VZTAH ZÁKONŮ LOGIKY A DIALEKTIKY	140
a) Zákon důvodu	140
b) Vzájemné srovnání zákonů logiky	148
c) O specifičnosti zákonů dialektické logiky	154

POJEM TOTOŽNOSTI VE FORMÁLNÍ A DIALEKTICKÉ LOGICE (*V. A. Lektorskij, N. V. Karabanov*)

1. PROBLÉM TOTOŽNOSTI VE FORMÁLNÍ LOGICE	158
a) Pojem abstraktní totožnosti ve formální logice	160
b) Omezenost formální logiky v nauce o totožnosti	165
2. PROBLÉM TOTOŽNOSTI V DIALEKTICKÉ LOGICE	184
a) Pojem konkrétní totožnosti v dialektické logice	184

POJEM ROZPORU V DIALEKTICKÉ A FORMÁLNÍ LOGICE

1. DIALEKTICKÁ A FORMÁLNÍ LOGIKA O OBJEKTIVNÍCH A SUBJEKTIVNÍCH ROZPORECH A O KRITÉRIU JEJICH ROZLIŠOVÁNÍ (<i>J. Elez</i>)	204
a) Dialektický a formální logický rozpor	204
b) Praxe jako kritérium rozlišování objektivních a subjektivních rozporů	238
2. NEREDUKOVATELNOST MARXISTICKÉHO DIALEKTICKÉHO VÝKLADU ROZPORŮ NA FORMÁLNĚ LOGICKÁ SCHÉMATA (<i>B. M. Kedrov</i>)	242
a) Absolutizace formální logiky. Směšování reálných rozporů s „logickými“	242
b) Metoda zakrývání reálného rozporu	248

c) Metoda mechanického rozčlenění reálného rozporu	253
d) Metoda popření reálného rozporu	260

OPEROVÁNÍ S VĚDECKÝMI POJMY V DIALEKTICKÉ A FORMÁLNÍ LOGICE

(*B. M. Kedrov*)

1. FORMÁLNÍ A OBSAHOVÉ DEFINICE POJMŮ V LOGICE	268
a) Obecná formulace otázky definování vědeckých pojmů ve formální a dialektické logice	269
b) Některé požadavky a postupy dialektické logiky	274
2. DEFINICE VĚDECKÝCH POJMŮ NA ZÁKLADĚ ZÁKONA	290
a) Podstata definice na základě zákona	290
b) Vytvoření pojmu pod vlivem objevu nového zákona	295
c) Vývoj pojmu pod vlivem vypracování zákona či řady zákonů	313
d) Logická bezespornost obsahových definic, jmenovitě definice na základě zákona	324
3. DĚLENÍ POJMŮ A VZÁJEMNÝ VZTAH MEZI JEJICH OBSAHEM A ROZSAHEM	335
a) Dělení pojmů ve formální a dialektické logice	335
b) Vědecké postupy založené na operaci dělení pojmů	342
c) Vzájemný vztah mezi obsahem a rozsahem pojmů z hlediska formální a dialektické logiky	349

METODY A KATEGORIE DIALEKTICKÉ A FORMÁLNÍ LOGIKY

1. ANALÝZA A SYNTÉZA VE FORMÁLNÍ LOGICE A DIALEKTICE (<i>I. G. Gerasimov</i>)	363
2. POJETÍ ABSTRAKTNÍHO A KONKRÉTNÍHO V DIALEKTICE A VE FORMÁLNÍ LOGICE (<i>E. V. Iljenkov</i>)	392
a) Kategorie abstraktního a konkrétního ve formální logice	393
b) Dějiny pojmů abstraktního a konkrétního	397
c) Výklad pojmů abstraktního a konkrétního v dialektice a logice	416

3. O DIALEKTICKÉM CHARAKTERU „FUNDAMENTÁLNÍCH ÚSUDKŮ“ V LOGICE (<i>L. P. Gokieli</i>)	429
a) Vývoj myšlenky v podobě „fundamentálního úsudku“.	429
b) Gnoseologický aspekt „fundamentálního úsudku“.	434
c) Otázka struktury „fundamentálního úsudku“	438

O STRUKTUŘE VĚDECKÉHO POZNÁNÍ V DIALEKTICKÉ A FORMÁLNÍ LOGICE

1. PROBLÉM STRUKTURY VĚDY V LOGICE A DIALEKTICE (<i>A. A. Zinovjev</i>)	441
a) Specifičnost problému struktury vědy	443
b) Logický aspekt problému struktury vědy	448
c) Deduktivní teorie	455
d) Nededuktivní teorie	464
e) K. Marx o struktuře vědy	472
2. FORMÁLNÍ A DIALEKTICKÉ PRINCIPY KLASIFIKACE VĚD A OBEČNÁ STRUKTURA VĚDECKÉHO POZNÁNÍ (<i>B. M. Kedrov</i>)	487
a) Formální a dialektické principy klasifikace věd	487
b) Základní směry v klasifikaci věd	493
c) Obecná struktura vědeckého poznání z hlediska dialektické logiky	509